

Eeuwigdurende kalender (juliaans en gregoriaans)

maand	zondagsletter ($\mathbb{Z}$)						
januari, oktober	A	B	C	D	E	F	G
februari, maart, november	D	E	F	G	A	B	C
april, juli	G	A	B	C	D	E	F
mei	B	C	D	E	F	G	A
juni	E	F	G	A	B	C	D
augustus	C	D	E	F	G	A	B
september, december	F	G	A	B	C	D	E

dag in de maand	weekdag										
1	8	15	22	29	zo	za	vr	do	wo	di	ma
2	9	16	23	30	ma	zo	za	vr	do	wo	di
3	10	17	24	31	di	ma	zo	za	vr	do	wo
4	11	18	25		wo	di	ma	zo	za	vr	do
5	12	19	26		do	wo	di	ma	zo	za	vr
6	13	20	27		vr	do	wo	di	ma	zo	za
7	14	21	28		za	vr	do	wo	di	ma	zo

Gebruiksaanwijzing

Bepaal eerst de **zondagsletter** ($\mathbb{Z}$) van het gevraagde jaar met behulp van de tabel rechts. De eeuwjaren voor de juliaanse kalender ("oude stijl") staan boven, die voor de gregoriaanse kalender ("nieuwe stijl") staan beneden.
Let op: voor schrikkeljaren zijn twee zondagsletters opgegeven. De eerste geldt voor de maanden januari en februari, de tweede voor de overige maanden.

Zoek daarna voor de gevraagde maand de bijbehorende weekdagreeks in de tabel hierboven en bepaal zo de weekdag van de gevraagde datum.

Voorbeeld

Op welke weekdag begon het derde millennium (1 januari 2001)?

Voor 2001 is $\mathbb{Z} = G$, dus 1 januari was een maandag.

Invoering van de gregoriaanse kalender in de Nederlanden

Volgens de pauselijke bul van 24 februari 1582, waarin paus Gregorius XIII de hervorming van de juliaanse kalender aankondigde, werd donderdag 4 oktober van dat jaar gevolgd door vrijdag 15 oktober. In navolging van een plakkaat van de hertog van Anjou, gedateerd 10 december 1582, gehoorzaamden een aantal gewesten in de Nederlanden binnen enkele weken. De meeste protestantse gewesten van de Nederlanden zouden echter de juliaanse kalender tot aan het einde van de 17de eeuw handhaven.

- Staten-Generaal, Brabant & Zeeland 14 december 1582 ⇒ 25 december 1582
- Zuidelijke Nederlanden, Vlaanderen & Henegouwen 21 december 1582 ⇒ 1 januari 1583
- Holland 1 januari 1583 ⇒ 12 januari 1583
- Bisdom Luik 10 februari 1583 ⇒ 21 februari 1583
- Stad Groningen (destijds onder Spaans bewind) 28 februari 1583 ⇒ 11 maart 1583
- Gelderland (oude stijl hersteld na de Reductie van Groningen) 20 november 1594 ⇒ 11 november 1594
- Overijssel & Utrecht 30 juni 1700 ⇒ 12 juli 1700
- Friesland & Groningen 30 november 1700 ⇒ 12 december 1700
- Drenthe 31 december 1700 ⇒ 12 januari 1701
- 12 mei 1701 ⇒ 12 mei 1701

Zondagsletter $\mathbb{Z}$ in de juliaanse kalender ("Oude Stijl")											
Repetitieperiode in de juliaanse kalender is 28 jaar		0	100	200	300	400	500	600			
00	DC	ED	FE	GF	AG	BA	CB				
01	29	57	85	B	C	D	E	F	G	A	
02	30	58	86	A	B	C	D	E	F	G	A
03	31	59	87	G	A	B	C	D	E	F	G
04	32	60	88	FE	GF	AG	BA	CB	DC	ED	
05	33	61	89	D	E	F	G	A	B	C	D
06	34	62	90	C	D	E	F	G	A	B	C
07	35	63	91	B	C	D	E	F	G	A	B
08	36	64	92	AG	BA	CB	DC	ED	FE	GF	AG
09	37	65	93	F	G	A	B	C	D	E	F
10	38	66	94	E	F	G	A	B	C	D	E
11	39	67	95	D	E	F	G	A	B	C	D
12	40	68	96	CB	DC	ED	FE	GF	AG	BA	CB
13	41	69	97	A	B	C	D	E	F	G	A
14	42	70	98	G	A	B	C	D	E	F	G
15	43	71	99	F	G	A	B	C	D	E	F
16	44	72		ED	FE	GF	AG	BA	CB	DC	ED
17	45	73		C	D	E	F	G	A	B	C
18	46	74		B	C	D	E	F	G	A	B
19	47	75		A	B	C	D	E	F	G	A
20	48	76		GF	AG	BA	CB	DC	ED	FE	GF
21	49	77		E	F	G	A	B	C	D	E
22	50	78		D	E	F	G	A	B	C	D
23	51	79		C	D	E	F	G	A	B	C
24	52	80		BA	CB	DC	ED	FE	GF	AG	BA
25	53	81		G	A	B	C	D	E	F	G
26	54	82		F	G	A	B	C	D	E	F
27	55	83		E	F	G	A	B	C	D	E
28	56	84		DC	ED	FE	GF	AG	BA	CB	DC

Zondagsletter $\mathbb{Z}$ in de gregoriaanse kalender ("Nieuwe Stijl")											
Repetitieperiode in de gregoriaanse kalender is 400 jaar		0	100	200	300	400	500	600			
00	C		E		G	BA					
01	1700	1800	1900	2000	2100	2200	2300	2400	2500	2600	2700
02	1701	1801	1901	2001	2101	2201	2301	2401	2501	2601	2701
03	1702	1802	1902	2002	2102	2202	2302	2402	2502	2602	2702
04	1703	1803	1903	2003	2103	2203	2303	2403	2503	2603	2703
05	1704	1804	1904	2004	2104	2204	2304	2404	2504	2604	2704
06	1705	1805	1905	2005	2105	2205	2305	2405	2505	2605	2705
07	1706	1806	1906	2006	2106	2206	2306	2406	2506	2606	2706
08	1707	1807	1907	2007	2107	2207	2307	2407	2507	2607	2707
09	1708	1808	1908	2008	2108	2208	2308	2408	2508	2608	2708
10	1709	1809	1909	2009	2109	2209	2309	2409	2509	2609	2709
11	1710	1810	1910	2010	2110	2210	2310	2410	2510	2610	2710
12	1711	1811	1911	2011	2111	2211	2311	2411	2511	2611	2711
13	1712	1812	1912	2012	2112	2212	2312	2412	2512	2612	2712
14	1713	1813	1913	2013	2113	2213	2313	2413	2513	2613	2713
15	1714	1814	1914	2014	2114	2214	2314	2414	2514	2614	2714
16	1715	1815	1915	2015	2115	2215	2315	2415	2515	2615	2715
17	1716	1816	1916	2016	2116	2216	2316	2416	2516	2616	2716
18	1717	1817	1917	2017	2117	2217	2317	2417	2517	2617	2717
19	1718	1818	1918	2018	2118	2218	2318	2418	2518	2618	2718
20	1719	1819	1919	2019	2119	2219	2319	2419	2519	2619	2719
21	1720	1820	1920	2020	2120	2220	2320	2420	2520	2620	2720
22	1721	1821	1921	2021	2121	2221	2321	2421	2521	2621	2721
23	1722	1822	1922	2022	2122	2222	2322	2422	2522	2622	2722
24	1723	1823	1923	2023	2123	2223	2323	2423	2523	2623	2723
25	1724	1824	1924	2024	2124	2224	2324	2424	2524	2624	2724
26	1725	1825	1925	2025	2125	2225	2325	2425	2525	2625	2725
27	1726	1826	1926	2026	2126	2226	2326	2426	2526	2626	2726
28	1727	1827	1927	2027	2127	2227	2327	2427	2527	2627	2727

bron: H. Grotefend, *Taschenbuch der Zeitrechnung des deutschen Mittelalters und der Neuzeit* (Hannover, 1898)
 © R.H. van Gent, 2019

Paasdatum (juliaans en gregoriaans)

Gulden getal $\mathbb{G}$ in de juliaanse en gregoriaanse kalender																				
	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	1900
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	1900
100	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	1	2	3	4	5	2000
200	11	12	13	14	15	16	17	18	19	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	2100
300	16	17	18	19	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	2200
400	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	1	2300
500	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	1	2	3	4	5	6	2400
600	12	13	14	15	16	17	18	19	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	2500
700	17	18	19	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	2600
800	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	1	2	2700
900	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	1	2	3	4	5	6	7	2800
1000	13	14	15	16	17	18	19	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	2900
1100	18	19	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	3000
1200	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	1	2	3	3100
1300	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	1	2	3	4	5	6	7	8	3200
1400	14	15	16	17	18	19	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	3300
1500	19	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	3400
1600	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	1	2	3	4	3500
1700	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	1	2	3	4	5	6	7	8	9	3600
1800	15	16	17	18	19	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	3700

Gebruiksaanwijzing

Paasdag is traditioneel gedefinieerd als de zondag na de paasvollemaan (*luna XIV*) op of na het begin van de lente (21 maart).

Bepaal eerst het **gulden getal** ($\mathbb{G}$) van het jaar (zie tabel hierboven). Bepaal de datum (met bijbehorende weekdagletter) van de paasvollemaan in de tabel rechts. Zoek dan met behulp van de **zondagsletter** ($\mathbb{Z}$) van het jaar de zondag die hierop volgt. **Let op: bij een schrikkeljaar, gebruik dan altijd de tweede zondagsletter.**

Voorbeeld

Wanneer valt paasdag in 2038 (gregoriaans)?

Voor 2038 is $\mathbb{G} = 6$ en $\mathbb{Z} = C$, dus de paasvollemaan valt op 18 april. Omdat dit een zondag is zal paasdag een week later zijn, dus op 25 april.

bron: H. Grotefend, *Taschenbuch der Zeitrechnung des deutschen Mittelalters und der Neuzeit* (Hannover, 1898)
© R.H. van Gent, 2019

Paasvollemaan (<i>luna XIV</i>) in de juliaanse en gregoriaanse kalender					
datum	juli- aanse kal.	gregoriaanse kalender			
		1582- 1699	1700- 1899	1900- 2199	2200- 2299
21 maart	C	16	3	14	6
22 maart	D	5		14	
23 maart	E		11	3	14
24 maart	F	13		11	3
25 maart	G	2	19	11	
26 maart	A		8	19	11
27 maart	B	10		8	19
28 maart	C		16	8	19
29 maart	D	18	5	16	8
30 maart	E	7	13	5	16
31 maart	F			13	5
1 april	G	15	2	13	5
2 april	A	4	2	13	
3 april	B		10	2	13
4 april	C	12	10	10	2
5 april	D	1	18	10	
6 april	E		7	18	10
7 april	F	9	15	7	18
8 april	G	17	4	15	7
9 april	A	6	4	15	
10 april	B		4	15	7
11 april	C	12	12	4	15
12 april	D	14	1	12	4
13 april	E	3	9	1	12
14 april	F		9	1	12
15 april	G	11	9	9	1
16 april	A		17	9	
17 april	B	19	6	17	9
18 april	C	8	14	6	17
19 april	D			6	
20 april	E				
21 april	F				
22 april	G				
23 april	A				
24 april	B				
25 april	C				